

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 17.12.2021

Kehtiv kuni: 17.12.2026

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 2

Teabevaldaja: Sotsiaalkindlustusamet

Lasnamäe Linnaosa Valitsus
Pallasti tänav 54
11413, Tallinn
lasnamae@tallinnlv.ee

20.12.2021 nr 5.1-3/45050-3

ETTEKIRJUTUS

Vabariigi Valitsuse seaduse (VVS) § 75¹ lõike 4 ning Sotsiaalkindlustusameti peadirektori 31.12.2019 käskkirja nr 26 alusel, arvestades menetluse käigus kogutud tõendeid ja välja selgitatud asjaolusid, teeb Sotsiaalkindlustusameti kvaliteediosakonna järelevalvetalituse juhtivspetsialist Kristel Vallsalu ettekirjutuse Lasnamäe Linnaosa Valitsusele (registrikood 75016013, asukoht Pallasti 54, Tallinn, Harjumaa) järgmiste kohustustega:

Resolutsioon:

- 1. Tagada lapse abivajaduse hindamine lähtuvalt lastekaitseseadusest tulenevatest nõuetest. Lastekaitsetöötaja peab andma lapse abivajadust hinnates hinnangu nii lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile, kui ka last kasvatava isiku vanemlikele oskustele.**

Alus: LasteKS § 28 lõige 2, mille kohaselt peab lastekaitsetöötaja lapse abivajadust hinnates andma hinnangu lapse füüsilisele, tervislikule, psühholoogilisele, emotsionaalsele, sotsiaalsele, kognitiivsele, hariduslikule ja majanduslikule seisundile; last kasvatava isiku vanemlikele oskustele.

Täitmise tähtaeg: 31.05.2022.

Sunniraha hoiatus: Juhul, kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Sotsiaalkindlustusamet Lasnamäe Linnaosa Valitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 1000 eurot.

- 2. Tagada kõikides juhtumimenetlustes juhtumiplaani ja tegevuskava koostamine ning abivajavale lapsele abi osutamisel võrgustikutöö rakendamine, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid sotsiaalhoolekandeseaduses sätestatud korras.**

Alus: LasteKS § 29 lõige 2, mille kohaselt tuleb abi osutamisel rakendada võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud korras, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3.

Täitmise tähtaeg: 31.05.2022.

Sunniraha hoiatus: Juhul, kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Sotsiaalkindlustusamet Lasnamäe Linnaosa Valitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 250 eurot.

3. Tagada otsuse tegemine juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest.

Alus: LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3.

Täitmise tähtaeg: 31.05.2022.

Sunniraha hoiatus: Juhul, kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Sotsiaalkindlustusamet Lasnamäe Linnaosa Valitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 500 eurot.

4. Tagada abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel lapse arvamuse välja selgitamine ja dokumenteerimine ning selle lisamine lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile.

Alus: LasteKS § 29 lõige 5, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus abivajava lapse abivajaduse hindamisel ja abi osutamisel välja selgitama ja dokumenteerima lapse arvamuse ning lisama selle lapsega seotud kohustuslikule juhtumiplaanile, kui eriseadus ei sätesta teisiti, koosmõjus LasteKS § 17 lõike 1 punktiga 3.

Täitmise tähtaeg: 31.05.2022.

Sunniraha hoiatus: Juhul, kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Sotsiaalkindlustusamet Lasnamäe Linnaosa Valitsusele VVS § 75¹ lõike 4 alusel sunniraha 500 eurot.

Kui ettekirjutuse adressaat jätab ettekirjutuse määratud tähtajaks täitmata, tuleb sunniraha tasuda Rahandusministeeriumi arvelduskontole SEB Pank EE891010220034796011 või Swedbank EE932200221023778606, maksekorralduse viitenumber on 2800048574 ja selgituses märkida sunniraha määranud asutuse nimi, ettekirjutuse number ja sõna "sunniraha".

Ettekirjutuse täitmisest või sunniraha tasumisest palume informeerida Sotsiaalkindlustusametit kirjalikult postiaadressil Paldiski mnt 80, 15092 Tallinn või digitaalselt allkirjastatud dokumendiga elektronposti aadressil info@sotsiaalkindlustusamet.ee või kristel.vallsalu@sotsiaalkindlustusamet.ee 10 päeva jooksul arvates ettekirjutuses määratud täitmise tähtajast.

Vabatahtlikult tähtajaks sunniraha tasumata jätmise puhul nõutakse sunniraha sisse asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 15 lõike 1 kohaselt täitemenetluse seadustikus sätestatud korras nagu kohtuotsusest tulenev rahaline nõue. Seega lisandub sunnirahale selle vabatahtliku tähtaegse mittetasumise korral kohtutäituri tasu. Sunniraha tasumine ei võta adressaadilt kohustust ettekirjutus täita ning täitmata kohustuste eest võib sunniraha rakendada korduvalt.

Vaidlustamisviide

Juhul kui haldusakti adressaat leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on tal õigus esitada vaie või kaebus halduskohtule 30 päeva jooksul arvates päevast, millal vaide või kaebuse esitaja vaidlustatavast haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama.

Menetluskäik ja põhjendused:

SKA algatas 07.11.2019 Lasnamäe LOVis järelevalve lastekaitseasutuses sätestatud nõuete täitmise üle. Järelevalve keskendus probleemse käitumisega lastega tehtavale lastekaitsetööle ning neile pakutavatele teenustele.

Järelevalvemenetluses tuvastati järgmised rikkumised:

1. LasteKS § 28 lõige 2 – lapse abivajadust ei ole hinnatud isikukeskselt ega nõuete kohaselt.
2. LasteKS § 29 lõige 2 – lapsele abi osutamisel ei ole rakendatud võrgustikutööd, järgides sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud juhtumikorralduse põhimõtet (SHS § 9), lapsele ei ole koostatud juhtumiplaani (SHS § 10).
3. LasteKS § 29 lõige 3 – juhtumikorraldust ei ole algatatud 10 päeva jooksul pärast abivajavast lapsest teada saamist. Juhtumikorralduse võib algatamata jätta ainult juhul, kui lapse abivajadust on võimalik rahuldada ühekordse abimeetmega (Lasteks § 29 lõige 4).
4. LasteKS § 29 lõige 5 – lapse arvamust ei ole välja selgitatud ega dokumenteeritud.

Toona ei pidanud SKA vajalikuks ettekirjutuse tegemist, vaid määrati järelkontrolli tegemise aeg 2021. aastal.

Järelkontrolli tegemiseks valiti juhuvalimi alusel sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR) viis Lasnamäe LOV korraldatavat juhtumimenetlust (menetluste numbrid 20238021942, 20239453147, 20239830569, 21241850386 ja 21243427646), mis olid algatatud peale 04.03.2020. Juhtumimenetluste analüüsimisel STARis selgus, et Lasnamäe LOV ei ole jätkuvalt täitnud kõiki õigusaktides sätestatud nõudeid ja ei ole kõiki 2020. aasta järelevalves tuvastatud puudusi kõrvaldanud. Järelevalve tulemused on kirjeldatud 22.11.2021 järelevalve aktis nr 4-2/29582-9.

Järelevalve akti kavand saadeti Lasnamäe LOVile arvamuse andmiseks ja vastuväidete esitamiseks. Lasnamäe LOV sotsiaalhoolekande osakonna juhataja Regina Truman saatis vastuse 03.11.2021, milles selgitati, et lastekaitse talituse koosolekul arutati läbi akti kavandis esitatud tähelepanekud ja soovitused ning vaadati üle hindamisvahend. Lisaks excelis täidetavale hindamisvahendile võetakse kasutusele ka wordis täidetav dokument, mida saab kasutada olukordades, kus arvuti kasutamise võimalust ei ole. Ühtlasi selgus vastusest, et lastekaitsetöö kvaliteedi tõstmiseks osalevad lastekaitse vanemspetsialistid aktiivselt koolitustel, seminaridel ja infotundidel. Osakonna juhataja kinnitusel rakendavad lastekaitse vanemspetsialistid võrgustikutööd, järgides juhtumikorralduse põhimõtteid viidates järelevalve aktis toodud koostööpartnerite tagasisidele, mis kinnitab, et koostöö Lasnamäe LOV lastekaitsetalitusega on läinud paremaks.

Kuigi omavalitsus on välja toonud meetmed, mida lastekaitsetöö kvaliteedi tõstmiseks rakendatakse ning asjaolu, et ka järelkontroll tuvastas, et koostööpartnerite hinnangul on koostöö läinud paremaks, tuvastas SKA viit juhtumit analüüsides jätkuvalt puudusi lastekaitsetöös.

Võrreldes 2020. aastaga on Lasnamäe LOV astunud samme lastekaitsetöö kvaliteedi tõstmiseks, kuid siiski ei ole lastekaitsetöös järgitud kõiki LastekSis sätestatud nõudeid ning lastekaitse vanemspetsialistid rakendavad oma töös erinevaid meetodikaid.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 andis SKA võimaluse enne ettekirjutuse tegemist Lasnamäe LOVile esitada oma arvamus ja vastuväited kavandatava ettekirjutuse kohta (22.11.2021 kiri nr 5.1-3/45050-1).

Lasnamäe LOV esitas arvamuse ja vastuväited 08.12.2021, milles kirjeldatakse peale 04.03.2020 lõppenud järelevalvet seatud arengusuundasid lastekaitsetöö kvaliteedi tõstmiseks ning lastekaitsetöötajate töötajate tegevusi, samuti asjaolusid, mis Covid-19 kriisi tõttu on esile kerkinud ning plahvatuslikult suurendanud lastekaitsetöötajate töökoormust. Lasnamäe LOV mõnõis, et Lasnamäe LOV lastekaitse vanemspetsialistid pöörasid kriisi olukorras tähelepanu laste abivajaduse likvideerimisele ning aeg-ajalt võis esineda puudused info STARi sisestamisel.

Vastuses kirjeldati järelevalvemenetluses SKA analüüsitud juhtumimenetlust järgmiselt:

1. Juhtumimenetluses nr 21241850386 on kajastatud 193 toimingut, vormistatud juhtumiplaan ning tegevuskava. Lapse abivajaduse täitmisel on tehtud võrgustikutööd ning lastekaitsetöötaja on juhtumikorraldaja. Hea töö tagajärjel lapse olukord on märgatavalt paranenud ning laps jõudis kooli ning koolikeskkond toetab tema arengut ja hariduse omandamist.

2. Juhtumimenetluses nr 20239830569 on 33 toimingut ning tänaseks on juhtumiplaan täidetud. Võrgustikutöö raames on teostatud kodukülastus koos PPA piirkonna noorsoopolitseinikuga. Lapsevanema vältiv käitumine raskendas koostööd, kuid lastekaitse vanemspetsialist sai kontakti ja töö perega jätkub.

3. Juhtumimenetluses nr 21243427646 on 16 toimingut, on tehtud võrgustikutööd kooli, ohvriabi, ja PPA noorsoopolitseiga. Võrgustiku raames on teostatud koos PPA noorsoopolitseinikuga kodukülastus, lastekaitse vanemspetsialist vahetas informatsiooni kooli sotsiaalpedagoogiga ning osales kooli ümarlaul. Kahe kuu jooksul olukord paranes, laps hakkas koolis käima, tal tekkisid usalduslikud suhted lastekaitse vanemspetsialistiga ja ta käis osakonnas, näitas oma hindeid ning jagas töötajaga oma positiivseid elamusi. Lapse arvamus on välja selgitatud ja info kantud STAR-i toimingute alt: vestlus kliendiga (2 korral), ümarlaud, kodukülastus.

4. Juhtumimenetluses nr 20239453147 on 134 toimingut. Lapse toetamise eesmärgil sai tehtud head võrgustikutööd Rajaleidja keskuse, Laste Vaimse Tervise Keskuse ning kooliga. Lapsevanem ei olnud koostööaldis, oli süüdistava hoiakuga kooli suhtes ning alati kaasas advokaadi kohtumistele. Lapse arvamuse väljaselgitamiseks lastekaitse vanemspetsialist vestles lapsega osakonnas, teostas kodukülastuse, kuid lapse käitumise tõttu, mis on tingitud erivajadusest, oli see raskendatud. Lapse arvamuse väljaselgitamise tulemused olid kajastatud abivajaduse hindamise töövahendis. Edaspidi kaasas lapse arvamuse väljaselgitamiseks lapse tugiisiku. Koostöö puudumise ja vanemate vastupanu tõttu Lasnamäe LOV pidi pöörduma ettekirjutuse tegemiseks kohtu poole. Sellest tulenevalt jäid lapsevanema vanemlikud oskused juhtumiplaanis märkimata, kuid samas 09.07.2021 avalduses Harju Maakohtule lapse heaolu kaitseks ettekirjutuse tegemisel hinnati vanemate vanemlikke oskusi ja käitumist ning jõuti järeldusele, et on vaja teha nende lapse heaolu kaitseks ettekirjutused. Tänapäevaks teevad lapsevanemad koostööd lastekaitsega ning registreerisid lapse Laste Vaimse Tervise Keskusesse uuringutele.

5. Juhtumimenetluses nr 20238021942 on 52 toimingut, sh 6 kodukülastust. Laste abivajadust oli hinnatud eraldi laste abivajaduse hindamise töövahenditega ning täidetud juhtumiplaan, kus ei ole kasutatud lastele eraldi lahtrit. Lastekaitse teeb aktiivset võrgustikutööd Politsei- ja Piirivalveamet, Tallinna Perekeskuse ja Maatra Põhikooliga. Võrgustikutöö raames toimus infovahetus ja juhtumi arutamine kooli sotsiaaltöötaja, Tallinna Perekeskuse sotsiaal- ja peretöötajate, Männi Turvakodu töötajatega, teostati kodukülastused PPA noorsoopolitseinikuga. Samuti käis lastekaitsetöötaja koos kliendiga psühhiaatri vastuvõtul psühhiaatriga koostöö arendamise eesmärgil. Lastekaitsetöötaja aktiivselt tegeleb perekonna toetamise ja jõustamisega ning probleemide lahendamiseks.

Lasnamäe LOV tõi oma vastuses välja, et STAR ei ole kasutajasõbralik, eeldab dubleerimist ega täida oma eesmärki (ühtlustada ja arendada sotsiaalvaldkonna kassifikatsioone ja tööprotsesse ning parandada abi kvaliteeti). Arvestades eeltoodud ja lastekaitsetöötajate hüppeliselt kasvanud töökoormust on STAR kujunenud ülearuseks ja aeganõudvaks kohustuseks, mitte toetavaks tööriistaks.

SKA juhib Lasnamäe LOV tähelepanu, et LasteKSis on sätestatud kohaliku omavalitsuse kohustused ja ülesanded laste õiguste ja heaolu tagamisel ning lastekaitse korraldamisel, võttes arvesse sihtrühma haavatavust. Kohalik omavalitsus on esimene asutus, kellele poole on lastel või abivajavate laste vanematel võimalus pöörduda abi saamiseks. LasteKS § 17 lõike 2 järgi peab kohalik omavalitsus looma tingimused lastekaitse töö tegemiseks, see hõlmab ka lastekaitsetöötajate töökorraldust, mis võimaldab lastekaitsetöötajatel täita ja järgida kõiki seaduses sätestatud nõudeid. 2020. aastal alanud Covid-19 kriis on mõjutanud kõiki eluvaldkondi ning SKA nõustub, et hüppeliselt on kasvanud ka lastekaitsetöötajate töökoormus. Siiski on kohaliku omavalitsuse ülesanne muu hulgas vaadata üle ja vajadusel muuta lastekaitsetöötajate töökorraldust, et neil oleks võimalik täita kõiki seaduses sätestatud ülesandeid, sealhulgas hinnata igakülgset lapse abivajadust, lapsega vestelda ja selgitada välja tema arvamus ning need tegevused kanda STARi. Juhul, kui kohalik omavalitsus vajab tuge ning nõustamist juhtumimenetlustes, strateegilist nõustamist ja/või STARi koolitust, on tal võimalik pöörduda Sotsiaalkindlustusameti lastekaitseosakonna poole.

SKA ei keskendunud järelevalvemenetluses STARis kajastatud toimingute arvule, vaid nende sisule. Järelevalvemenetluse käigus tuvastati, et:

1. Juhtumimenetluses 21241850386 oli küll olemas juhtumiplaan ja tegevuskava, kuid abivajaduse hindamisel on hinnatud terve pere abivajadust – välja on toodud isa majanduslikud raskused, pere tervislik seisund ja nende töö- ja õppimiskohad. Juhtumimenetlus on algatatud ühe lapse abivajaduse tõttu ning tema abivajadust on kajastatud mõne lausega (lapsel pole seltskonda, tema vaimne heaolu on häiritud, suitsetab). SKA hinnangul vajavad rohkem analüüsi lapsevanemate vanemlikud oskused (on kirjas, et nad on pigem laste sõbrad, kui vanemad) ja lapse vaimne seisund. Arvestades, et lapsevanem pöördus lastekaitse poole murega, et laps ei taha koolis käia, vajaks kindlasti sügavamalt analüüsi keskkond, milles laps elab ja õpib (sh kool).

2. Juhtumimenetluses nr 20239830569 ei olnud järelevalvemenetluse alguseks läbi viidud lapse abivajaduse hindamist ega tegevuskava koostamist, kuid Sotsiaalkindlustusamet tunnustab Lasnamäe LOVi, et järelevalve menetluse ajal on olukord muutunud ning perega nüüdseks aktiivselt töötatakse.

3. Juhtumimenetluses nr 21243427646 ei olnud 27.09.2021 seisuga hinnatud lapse abivajadust ega koostatud tegevuskava, mistõttu ei toimunud ka juhtumikorralduslikku tööd SHS § 9 mõttes ning kuigi lastekaitsetöötaja oli lapsega kolmel korral kohtunud ja suhelnud ei olnud lapse arvamus nõuetekohaselt STARis fikseeritud.

4. Juhtumimenetluses nr 20239453147 olid abivajaduse hindamisel hindamata jäänud vanemate vanemliku oskused. Juhul, kui seda tehtu hiljem kohtumenetluse tarbeks, tulnuks see hinnang lisada abivajaduse hindamisele.

5. Juhtumimenetluses nr 20238021942 oli järelevalve menetluse ajal abivajaduse hindamise trükkis kinnitamata ning sisuliselt oli sealjuures hinnatud kogu pere abivajadust. Individuaalselt olid laste abivajadused hinnatud eraldi dokumendis, kuid need tulemused ei kajastu juhtumiplaani abivajaduse hindamise osas. Hindamata oli lapsevanema vanemlikud oskused. Juhtumiplaani tegevuskavas olid peamised eesmärgid seatud emale (neli eesmärki kolmest). Laste eesmärgiks oli käia koolis ja huviringides. Samas selgub toimingute ülevaatest, et lastel oli vaja tuge õppimisel, neil olid emotsionaalsed raskused ema psüühikahäire ja alkoholitarbimise tõttu ning see oli abivajaduse hindamisel ning tegevuskava koostamisel jäänud tähelepanuta. Toimingute ülevaates kajastus 27.09.2021 seisuga: pere suunamine Tallinna Perekeskuse toetava pereteenistuse teenusele ning viie kuu peretöö aruanded, kolm kodukülastust (sh üks koos Politsei- ja Piirivalveameti ametnikuga), laste suunamine Tallinna Laste Turvakeskuse Männi Turvakodu teenusele ning üks infovahetus sealse juhatajaga. Sotsiaalkindlustusamet ei saa sellise info põhjal järeldada, et lastekaitsetöötaja on teinud aktiivset võrgustikutööd.

SKA nõustub, et Lasnamäe LOV on tegelenud aktiivselt lastekaitsetöö kvaliteedi parandamisega ning järelevalve analüüs kinnitas, et võrreldes 2020. aasta järelevalvemenetluses tuvastatuga on lastekaitsetöö kvaliteet paranenud. Siiski näitavad järelkontrolli ajal analüüsitud juhtumimenetlused, et lastekaitsetöös ja selle korralduses on jätkuvalt puudujääke. Tulenevalt eeltoodust on ettekirjutuse ja sunniraha hoiatuse tegemine põhjendatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristel Vallsalu
Järelevalve juhtivspetsialist